

ὅτι ὁ Κατρεφάξ ἦτο ὄλως ἀμοιρος πάσης ξένης γλώσσης· τὴν ἑλλειψιν ταύτην παρατηρεῖ τις καὶ εἰς τὰ ἄλλα του συγγράμματα Ἐν ἔτει 1887 ἐδημοσίευσε βιβλίον μικρὸν «περὶ τῶν Πυγμαίων» (Les Pygmées, Paris, Baillière μετ' εἰκ.), ὅπερ οὐδὲν νέον τῇ ἐπιστήμῃ παρέχει. Πολὺ δὲ προηγουμένως τῇ συνεργασίᾳ τοῦ ἀξιολογώτατου E. Hamy ἤρξατο τῆς ἐκδόσεως τοῦ μεγάλου ἔργου αὐτοῦ Grania Ethnica, ἐν ᾧ πλήθος κρανίων ἐπιτυχῶς ἀπεικονίζεται καὶ περιγράφεται. Ἐν τῇ ἐν Παρισίοις Ἀνθρωπολογικῇ Ἑταιρίᾳ, ἧς ὑπῆρξέ ποτε ὁ πρόεδρος, ἐπεδείξατο ὁ Κατρεφάξ δραστηριότητα ἐκτακτον, διεδέχθη δὲ τὸν Λεσσέψ ἐν τῇ προεδρείᾳ τῆς Γεωγραφικῆς Ἑταιρίας. Τὸ τελευταῖον αὐτοῦ σύγγραμμά, ἡ «Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν» (Histoire des races humaines Paris 1889) ἐμφανίζει χαρακτηριστὰ γερωντοικὸν καὶ ἀποδεικνύει ὅτι οὐδ' ὄλως παρηκολούθει τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, διότι γέμει σφαλμάτων καὶ ἀκρισιῶν. Μνημονευτέον ἐν τέλει καὶ τοῦδε, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1880, τὸ τοσαύτας πικρίας εἰς τοὺς γάλλους παρασχόν, ὁ Κατρεφάξ ἐγράψεν ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων» τὸ γνωστὸν αὐτοῦ ἄρθρον «Ἡ Πρωσικὴ φυλὴ» (La race prussienne), τὸ ὅποιον ἐπειτα καὶ εἰς βιβλίον ἐξέδωκεν. Ἐν αὐτῷ ἀναφέρεται τὸ ἐξῆς δηκτικὸν χωρίον: «Ἀνθρωπολογικῶς ἡ Πρωσσία εἶναι σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν ξένη πρὸς τὴν Γερμανίαν». Καθὰ ὅμως ἀπεδείχθη παρὰ τῶν γερμανῶν ἐπιστημόνων, ὀλοσχερῶς ἑστερεῖτο ὁ Κατρεφάξ τῶν πρὸς τοιαύτην ἀπόφασιν ἀναγκαίων γνώσεων.

(Clobns Rd LXI Nr 7.)

ΤΟ ΙΟΥΛΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Τὸ ἀπὸ Ἰουλίου Καίσαρος τῷ 46 π. Χρ. καθιερωθὲν ἡμερολόγιον τῇ διακανονίσει τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας ἀστρονόμου Σωσιγένου καὶ κληθὲν Ἰουλιανόν, ὀρίζει ἵνα ἕκαστον τέταρτον ἔτος ἀποτελεῖται ἐκ 336 ἡμερῶν, ὅπερ ἔτος ὀνομάσθη δίσεκτον (bissectilis), τοιοῦτον δὲ εἶναι κατὰ τὴν τάξιν του καὶ τὸ τρέχον 1892. Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἀκολουθοῦμεν οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Ἕλληνες, Ρῶσσοι, Σέρβοι κ. ἄλ. Οἱ λοιποὶ ὅμως τῆς δύσεως παρεδέχθησαν νέον ἡμερολόγιον εἰσυχθὲν ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ ΙΓ' μεταρρυθμισαντος τὸ Ἰουλιανόν καὶ κληθὲν Γρηγοριανόν. Ὁ πάπας Γρηγόριος διέταξεν ὡς γνωστὸν κατόπιν ἀστρονομικῶν λογισμῶν τῶν ἐπιστημόνων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡ ἐπιούσα τῆς 4 Ὀκτωβρίου τοῦ 1858 ἔτους μ. Χρ. νὰ ὀνομασθῇ ὄχι 5 ἀλλὰ 15 Ὀκτωβρίου. Προσέτι ὠρῖσεν εἰς 400 ἐφεξῆς ἔτη νὰ εἶναι δίσεκτα μόνον τὰ 97 καὶ οὐχὶ τὰ 100, ὅπως ὠρῖζε τὸ Ἰουλιανόν, δηλ. ἕκαστον ἑκατοστὸν ἔτος νὰ μὴ εἶναι δίσεκτον πλέον τοῦ τετάρτου κατὰ τὴν τάξιν ἑκατοστοῦ. Τουτέστι τὰ ἔτη 1700, 1800, 1900, ἂν καὶ κατὰ τὴν τάξιν ἀνήκουσιν εἰς τὰ τέταρτα ἔτη τὰ δίσεκτα, νὰ μὴ εἶναι τοιαῦτα, δίσεκτα δὲ νὰ εἶναι μόνον τὰ 1600 2000 2400

καὶ καθεξῆς δηλ. ἕκαστον τέταρτον ἑκατοστὸν. Ἐπίσης τὰ μεταξὺ τοῦ 2000 καὶ 2400 τὰ τρία ἑκατοστὰ ἔτη νὰ μὴ εἶναι δίσεκτα καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὸ Γρηγοριανόν ἡμερολόγιον οὕτω κανονισθὲν προσεγγίζει πολὺ εἰς τὸ ἀκριβὲς ἀστρονομικὸν ἔτος, ἦτοι τὸ καλούμενον τροπικόν, καθ' ὃ μετρεῖται ὁ χρόνος, διότι κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἀστρονομίας ὑπερέχει τοῦ ἀληθοῦς τροπικοῦ ἔτους κατὰ 27", 4· ἵνα δὲ ταῦτα ἀποτελέσωσι μίαν ἡμέραν καὶ ἐπομένως ἐπέλθῃ ὑπέρβασις κατὰ μίαν ἡμέραν, πρέπει νὰ παρέλθωσι 3153 ἔτη. Ὡστε ἕως τότε δύναται νὰ θεωρηθῆται ἀκριβές. Κατὰ τὴν μεταρρύθμισιν λοιπὸν ταύτην τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου ἀφαιροῦνται ἐξ αὐτοῦ 3 ἡμέραι ἀνὰ πᾶσαν 400 ἡμερῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν ὅτι ἡ ἡμερομηνία κατὰ τὸ Ἰουλ. ἡμερολόγιον καθυστερεῖ ἐν ἔτεσι 1600—1700 μ. Χρ. τῆς τοῦ Γρηγορ. κατὰ 10 ἡμέρας. Τῷ 1700 ὅμως ἐνῶ κατὰ τὴν τὸ Ἰουλ. ἡμερολόγιον εἶχομεν 18 Φεβρ. οἱ τοῦ Γρηγορ. εἶχον 28, ὅταν δὲ ἡμεῖς εἶχομεν 19 ἐκεῖνοι εἶχον 1 Μαρτίου (δὲν εἶχον δηλ. ἐκεῖνοι δίσεκτον ἔτος)· ὅταν δὲ ἡμεῖς εἶχομεν 29 Φεβρ. (ἡμεῖς εἶχομεν κατὰ τὴν τάξιν δίσεκτον) ἐκεῖνοι εἶχον 11 Μάρτιου, καὶ οὕτω καθυστερήσαμεν κατὰ 11 ἡμέρας. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπανελήθη τῷ 1800 μ. Χρ. καὶ καθυστερήσαμεν, καὶ σήμερον ἐτι καθυστεροῦμεν κατὰ 12 ἡμέρας. Μετὰ 8 ἔτη ὅτε ἄρχεται ὁ 20 αἰὼν, ἦτοι τὸ 1900, θὰ ἐπανακληθῆ τὸ αὐτὸ καὶ ἡ διαφορὰ τῶν δύο ἡμερομηνιῶν θὰ γείνη 13 ἡμερῶν, ἦτοι ἡμεῖς θὰ καθυστερῶμεν ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ χρόνου καὶ τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους κατὰ 13 ἡμέρας μέχρι τοῦ 2100 (τὸ 2000 ὡς ἐρόθη θὰ εἶναι παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἐκείνοις δίσεκτον) ἀπὸ τοῦ 2100—2200 θὰ καθυστερήσωμεν κατὰ 14 ἡμέρας, ἀπὸ τοῦ 2200—2300 κατὰ 15 ἡμέρας καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐὰν λοιπὸν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ Ἰουλ. ἡμερολόγιον θὰ διατηρηθῆ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἑκατονταετηρίδων θὰ ἔλθῃ καιρὸς καθ' ὃν κατὰ μὲν τὸν Ἰανουάριον θὰ ἔχωμεν τὰ καύματα τοῦ θέρους, κατὰ δὲ τὸν Ἰούλιον τὰς χιόνας καὶ τοὺς παγετούς Ἀλλ' οὐδεὶς πιστεύομεν ἀμφιβάλλει ὅτι πολὺ πρὶν ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη θὰ πεισθῶσιν οἱ τὰ πάτρια καθ' ὅλα ἀπαρεγκλίτως τηροῦντες ὅτι δι' ἀνακριβοῦς ἡμερολογίου χρονοδρομοῦμεν, καὶ θ' ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ ἐγκαίρως ὅπως μὴ φθάσωσιν εἰς τὴν ἀντεστραμμένην τῶν πραγμάτων ὄψιν, νὰ φέρωσι βαρῆα χειμερινὰ ἐνδιμματα μηνὶ Ἰουλίῳ καὶ νὰ δρέπωσι ρόδα ἀνοιξέως μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἢ Ὀκτωβρίῳ.

Γ. ΧΚ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ τῶν νήσων Φίλιππων — Ἡ ἐπὶ τῆς ὑδρογείου ἐξίπλωσις τῶν Ἰουδαίων καθίσταται ὀλονὲν μεγαλειτέρα. Πρὸς τοῦτο συντελοῦσιν ἀπ' ἐνὸς μὲν ἡ ἐπέκτασις τῶν ἀποικίσεων καὶ ἡ ἐπαύξησις τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἀπ' ἑτέρου δὲ ἡ βιαία μετανάστευσις αὐτῶν ἀπὸ τῆς Ρωσσίας πρὸς ὑπερωκεανίου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χώρας. Καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς μεμακρυσμένας νήσους τῆς Νοτίου θαλάσσης (Βιρηνικῆς Ὠκεανῆς) ἤρχισαν κατ' αὐτὰς νὰ μεταβαίνωσιν. Εἰς τὰς Σανδвичικὰς νήσους μετανάστευσαν